

LA ESPERO

ORGAN FÖR ESPERANTO-
RÖRELSEN I SVERIGE

UTGIVEN AV GEFLE
ESPERANTOFÖRENING

Officiellt organ för Svenska Esperanto-Förbundet (S. E. F.) och Norvega Esperantista Ligo (N. E. L.)

Redaktör — redaktoro: **R. PEHRSSON**, 3—23,
Gävle, (Svedujo).

Ansvarig utgivare — responsa eldonanto kaj
administranto: **W. WAHLUND**, Gävle, (Svedujo).

N:o 5.
Maj 1915.

Prenumerationspris — abonprezo: i Sverige
1:20 kr., i Norge 1:60 kr., eksterlande 1:— Sm.
(1:82 kr.).
Lösnummer 10 öre.
Annonsspris — anoncprezo: 5 öre pr mm.

La Sveda Esperanto- tago 1915.

*En Norrköping, la 11-an—13-an
de Junio.*

En la lastjara »Esperanto-tago» en Malmö estis proponata, ke la sekvanta »tago» okazos en Borås. Pro diversaj kaŭzoj la esperantistoj en Borås tamen opiniis, ke tio estis neoportune. La Sveda Esperanto-Federacio tiam sin turnis, laŭ propono de la klubo en Borås, al la vivplena klubo esperantista en Norrköping, »La Esperanta Stelo». Tiu kun laŭdinda preteco akceptis preni sur sin la aranĝon de la »tago» kaj estas nun difinite, ke ĝi okazos en Norrköping la 11-an—13-an de Junio.

Tio estas iom pli frue ol intencite, sed gravaj lokaj cirkonstancoj necesigis, ke ĝi okazu tiel frue kaj ni esperas, ke tio ne malhelpos al iu samideano partopreni. La loka klubo ankaŭ jam energie komencis la preparajn laborojn kaj ili certe scios fari la jarfeston kiel eble plej sukcesa kaj agrabla por la partoprenantoj.

Jen la provizora programo:

La 11-an de junio (vendredo): Bonvenintsaluta festo, aranĝita de »La Esperanta Stelo», je la 8-a horo vespere.

La 12-an de junio (sabato): Malfermo de la kongreso kaj jarkunveno de la Sveda Esperanta Federacio (S. E. F.) je la 10-a horo a. m. — Je la 3-a horo p. m. ekskurso mallonga al la belegaj »Åbackarna» kaj »Kneippen». Je la 6-a horo p. m. propaganda festo publika

La 13-an de junio (dimanĉo): Motorŝipeta ekskurso al la fambela Bråviken (eventuale al la rava Djurön) je la 5-a horo matene. Je la 10-a horo a. m. kongresa kunveno. Posttagmeza ekskurso al la bela Åby (ravaj arbaroj kaj lagoj. — Je la 7-a horo vespere adiaŭfesto aranĝota de »La Esperanta Stelo».

La kotizo al la kongreso estas kiel eble plej malalta, nur 3:— kronoj. Oni ankaŭ faros ĉiom por ricevi bonajn loĝ- kaj manĝaranĝojn.

Por ke ni proksimume sciu la nombron de la partoprenantoj, ni insiste petas ilin sendi antaŭ la 8-a de junio sciigon pri sia partopreno al s-ro *Leander Tell, G-a Rådstrugatan 44, Norrköping.*

Samideanoj!

Modesta sed grava manifestacio por nia afero atendas vin en Norrköping. Kolektiĝu ni tie por en agrabla kunestado ricevi novajn impresojn, novajn ideojn kaj novan entuziasmon kaj forton por daŭrigota laboro por la lingvo internacia!

Por la Sveda Esperanta Federacio.

La Aganta Komitato.

I skolan.

— Före byggandet av Babels torn talade alla ett gemensamt språk. Säg om vad jag sade nyss, Johan!

— Före byggandet av Babels torn talade alla esperanto.

»Antaŭen Esperantistoj!»

Ett gott uttal.

II. Betoningen.

Vad betoningen i Esperanto angår, så upplyser oss, som bekant, Fundamento, att tonvikten ligger på näst sista stavelsen.

Svenskans betoningssystem är bland de mest invecklade. Langre, sammansatta ord ha utom huvudtonvikt olika graders betoningar samt i samband därmed den musikaliska betoningen, vilket allt gör, att varje ord får en bestämd melodi. Märk t. ex. skillnaden i det lallet mellan »genomborra» och »utmatum», mellan »broderlighet» och »formalitet», mellan »ettundratjugufyra» och »rullföringsområde» eller »rullföringsområdesbefälhavare» — för att nu framdraga endast några få exempel. Svenskan och även norskan ha till sitt förfogande två olika sorters accenter eller, rättare sagt, tvenne slags musikalisk accent: *högtön* (s. k. akut) på tonviktsstavelsen med fallande ton på den följande obetonade stavelsen, och *lågton* (s. k. grav) på tonviktsstavelsen med stigande ton på den följande obetonade stavelsen; exempel-akut: and-en, gång-en; grav: and-en, begången. De flesta europeiska språk ha endast akut betoning. Denna är alltså den allmännaste, artill den enklaste. (Svenskans dubbla betoningssystem och invecklade ordmelodier är någonting oerhört svårt att lära, och ingen utlänning, om han annars talar svenska än så perfekt, kan undgå att emellanåt komma med falska ordmelodier, som genast förråda hans främlingskap.)

Då den akuta betoningen äger internationell bärighet och därjämte har enkelhetens företrädesrätt, är det ej att undra på, att densamma från början liksom av sig själv blivit vedertagen såsom den riktiga och rätta i Esperanto; och i alla tal och anföranden på de internationella esperantokongresserna har jag aldrig hört något annat betoningssätt.

En del svenskar har man däremot hört uttala Esperanto med ansatser till svensk betoning t. ex. »malgranda» med samma melodi som »otrolig» och »verkställa» i stället för »befälet». De flesta esperantotalande svenskar (och jag antar även norrmän) lägga måhända icke märke till, att de uttala orden med *stigande* ton på den obetonade sista stavelsen i esperantoorden, d. v. s. »granda» med samma melodi som i »fordom», men de främmande esperatisterna kunna icke undgå att höra det, lyssna och tycka, att det är en högst kuriös behandling man här ägnar slutstavelsen.

Den riktiga betoningen av sådana ord som malgranda och traboras och dylika framgår bäst ur följande vers:

»Eĉ guto malgranda, konstante frapante,
Traboras la monton granitan.»

Man får inte tycka, att det är en för enkel regel den att betoningen ligger på näst sista stavelsen, och försöka med bibetoningar och dylika krusiduller, utan följa regeln enkelt och flärdfritt efter mönstret av de främmande lånordens betoning, såsom exempelvis: magistraten, hotellet, universitetet, reformen, artikeln, internationell o. s. v.

Det är inte vackert att bryta på modersmålet, när man talar Esperanto, det är det gemensamma och lika uttalet över hela världen som är det eftersträfvansvärda. Och det som är språkriktigt kallas för — vackert.

Paul Nylén.

Humorajoj.

Tu burĝo en malgranda urbo estis kulpigita pro tio, ke li asertis, ke la duono de la urbestraranoj estas idiotoj. Li estis juĝata al revoko de sia eldiro kaj faris tion per la jena deklaro:

»La subskribinto jen deklaras, ke la duono de la urbestraranoj ne estas idiotoj.»

Trad. S. E. Ch.

”Ĝi” och ”tio”.

Såväl *ĝi* som *tio* översättas med svenska ersättningsordet *det*. Skillnaden i betydelse mellan dem torde framgå av nedanstående:

ĝi betecknar någon varelse eller ett föremål, och ersätter således namnord (substantiv). Exempel: Apud la vojo staras domo. *Ĝi* ne estas granda. (Invid vägen står ett hus. Det är icke stort.) I stället för *ĝi* kan man således i detta fall säga *la domo*. Genom ersättningsordet undviker man dock det tunga upprepadet av substantivet, och vinner på samma gång ett tydligt framhållande av att *la domo* apud *la vojo* är just det hus, som man menar;

tio kan däremot icke utbytas mot substantiv. Exempel: Kio estas tio ĉi? Tio estas la esperantogazeto La Espero. (Vad är detta? Det är esperantotidningen La Espero.) — Oni diras ke la domo estas bela, sed *tion* mi ne opinias (man säger att huset är vackert, men *det* anser icke jag).

Ĝi kan även översättas med svenska ordet *den*, men användes dock icke om personer i sådana fall, då det ersatta substantivet skulle hava angivit om personen är man eller kvinna. I dessa fall användas ersättningsorden *li* (han) eller *ŝi* (hon). Eljest använder man naturligtvis *ĝi*, exempelvis för *homo* (människa) eller för *infano* (barn). Likaledes användes i allmänhet *ĝi* i fråga om djur.

Befolkningen i vissa trakter av Sverige har en mycket utbildad uppfattning av substantivens genus (kön), och kallar således dagen han, månen han, men solen och natten hon (sola — ho', natta — ho') o. s. v. Allmänna är ju att använda ersättningsordet *den* för sådana substantiv. Den personliga smaken i fråga om de svenska uttrycken må vara hur som helst; i Esperanto använder man dock icke ersättningsorden *li* och *ŝi* vare sig för måne eller sol; *ĝi* skall det vara.

Tio kan ej översättas med *den* (utom naturligtvis vid s. k. omskrivning, t. ex. *tion* mi kredas, *det* tror jag — *den saken* tror jag). Ej heller tillåter ordets betydelse att det användes i flertalsform

Är Esperanto alltså så svårt, att det behövs så många regler för vart och ett ords användning? Ack ja, visst måste varje språk ha en del regler, men huvudsaken är att man gör sig väl förstådd av den person, som man vänder sig till. Detta är den förnämsta regeln i Esperanto — och bredvid den äro alla andra regler av föga betydelse.

Jln.

»Samling»

»Till Sveriges esperanlister och esperantoinfresserade.»

Under ovanstående rubrik kunde man i Februarinumret av »La Espero» 1915 läsa en artikel, där Svenska Esperanto-Förbundets verkställande utskott framhöll det sorgliga faktum, att trots det stigande antalet esperantister i vårt land blott ett försvinnande fåtal givit förbundet det stöd, som är den nödvändiga förutsättningen för att förbundet skall kunna göra något. När man läser de på samma sida befintliga stadgarne, kan man ej förvåna sig över att det blir ebb i förbundets kassa. De flesta esperantoföreningar i vårt land äro anslutna ej blott till Svenska Esperanto-Förbundet utan även till U. E. A. Varje medlem betalar vanligen 3 kr. varav endast 50 öre tillfaller förbundet. Det övriga går till lokalföreningen samt U. E. A. Dessutom tillkommer prenumerationsavgiften för »La Espero» kr. 1: 20. Summa kr. 4: 20. De som ha någon egentlig nytta av U. E. A. äro endast de som resa utrikes, vilket ej torde bli så angående ens efter fredsslutet. Man har visserligen garanti för att man får svar om man skriftligen gör komersiella förfrågningar o. d. Men det är allt. Man har inte ens rätt att klaga, om man på grund av den på platsen befintliga »delegito'n» tystlåtenhet ej kommer i tillfälle att få träffa de på genomresa stadda utländska medlemmarne av U. E. A. Men det kan ju bero på, dels att delegito'n ej läst de 5 sista raderna på sid. 41 i Officiala Jarlibro 1914, dels att han varit överhopad med arbete. Man skulle därför gott kunna undvara medlemskapet i U. E. A. och i stället så mycket mera gynna den inhemska esperantörörelsen.

Esperanto i Sverige.

Malmö. När de ljusa vårkvällarna bli längre och vackrare, så blir det också allt svårare att samla människor till sammanträden och fester inomhus. Emellertid var inte så förhållandet den 6 maj, då Malmö Esperantoförening hade sitt sista sammanträde för vårterminen. Lokalen var vackert smyckad med blommor. Sekreteraren öppnade mötet, varefter en av medlemmarna talade om freden och Esperanto på världsspråket, vilket tolkades av en kvinnlig medlem.

De vanliga föreningsangelägenheterna undanstökades.

Den förnämsta punkten på programmet för aftonen var en liten enaktare på svenska och esperanto — »Ein Stündchen Esperanto» — översatt och spelad av tre flickor från folkskolans högsta klass. Pjäsen framfördes på ett utomordentligt sätt, och publiken var alldeles förtjust. —

Alla hälsades välkomna till höstens arbete av ordföranden. Malmö Esperantoförening välver då stor-sinta planer.

Esperanto en Svedujo.

Malmö. Kiam la helaj printempvesperoj plilongiĝas kaj fariĝas pli belaj estas ankaŭ pli malfacile kolekti homojn por kunvenoj kaj festoj interne. Tamen la okazo ne estis tiel la 6-an majon, kiam la Klubo Esperantista de Malmö kunvenis la lastan fojon de la duonjaro de 1915. La loko estis bele dekoraciita per floroj. La sekretario malfermis la kunvenon; post tio unu el la membroj paroladis pri »Paco kaj Esperanto» en nia internacia lingvo, kiu estis tradukata de virina membro.

La ordinaraĵ kunvenoj finiĝis. — La plej grava parto de la programo de l' vespero estis malgranda teatraĵo sveda-esperanta — »Ein Stündchen Esperanto» — de profesoro Th. Cart, kiu estis tradukita de tri knabinoj el la plej alta klaso de la popollernejo kaj prezentata eksterordinare de la samaj. La publiko estis ravita.

La prezidanto salutis ĉiujn bonvenantaj al la laboro de la aŭtuno. Tiam la klubo havas grandiozajn planojn.

Svenska Esperanto-Förbundets verkställande utskott framhåller med rätta att det fordras resurser för förbundets *upplysnings- och propagandaverksamhet*. Och därmed komma vi in på en annan fråga. Vad har på de senaste åren gjorts i vårt land för att samla och *kvarhålla de esperantointresserade*? Detta är ej det minst viktiga, alldestund esperantisterna rekryteras ur de esperantointresserades led. Hittills ha vi endast haft lokalföreningar för esperantister, men ej någon slags sammanslutning för esperantointresserade. Vi kunna ej hänvisa dem till lokalföreningarna. Det har ju visat sig att till och med esperantister funnit en viss avsmak för dessa »riksdagar i miniatyr» med ett alltför stort antal styrelsemedlemmar, sina stela formaliteter, voteringar etc. Det är ju ingenting att undra på. Det finns till och med esperantister, som på grund av sagda orsaker gå ur lokalföreningarna, och sedan inte tänka ens på möjligheten att bli enskild medlem av förbundet. Varför skulle ej de nuvarande lokalföreningarnes styrelser och avgifter kunna slopas, och en förhöjd avgift av varje medlem insändas direkt till förbundet samtidigt med prenumerationsavgiften. Vi skulle således få *lokal-kotterier* i stället för lokalföreningar. Den enda skyldighet, som dessa medlemmar ha, är att träffas en eller ett par dagar i veckan på någon bestämd tid och plats t. ex. någon automat eller dyl. i och för

trevliga samkväm. Tiderna och platsen för dessa samkväm skola bestämmas en gång för alla, så att *var och en vet var och när* de esperantointresserade kunna träffas. Dessa möten böra fortgå såväl sommar som vinter. Svenska språket bör användas vid dessa samkväm, så att det ej på grund av »språkförbistring» uppstår någon disharmoni mellan esperantister och esperantointresserade. Härmed vinner man den fördelen att alla kunna känna sig hemmastadda och de esperantointresserade behöva ej mera känna sig husvilla. Hela den svenska esperantorörelsen skulle vinna på om förbundet åtog sig anskaffandet av den propagandamaterial, som nu i mindre skala anskaffas av varje lokalförening. När marken genom en dylik sammanslutning blivit beredd, då kan man också börja med propagandarbetet, viss om att ej allt för många frön falla på hälleberget. Tillträdet till samkvämen bör vara fritt för allmänheten. Man bör ej skrämja bort någon genom att kräva på förbundsavgiften, ty offervilligheten är ju ett resultat att det intresse, som man hyser för esperantorörelsen. Kurser i esperanto anordnas så snart som tillräckligt med kursdeltagare anmäla sig. Stor vikt bör läggas vid undervisningsmetoden så att eleven ej tröttnar. Särskilda kurser för utbildande av lärare och esperanto-tolkar böra anordnas. För dem som önska öva sig i att tala esperanto bör anordnas särskilda konversationsaftnar.

På så sätt bildas en slags »mottagningskommitté» som har till uppgift att i någon mån ersätta hemlandet för den utländska esperantisten.

Det har visserligen nyligen igångsatts bildandet av en garantifond, men esperantos historia inom vårt land visar, att när det för några år sedan igångsattes ett liknande företag, de medel, som samlades, användes i ett helt annat syfte än de från början voro avsedda till, just därför, att en enda rik »förståsigpåare» lämnat lejonparten.*) Esperanto är ett *levande neutralt* språk och kan därför ej reformeras ej heller monopoliseras i något visst partis tjänst. Isynnerhet i dessa politiska kristider bör man akta sig för att driva propagandan så, att språket får en dålig klang bland myndigheterna, vars bistånd man så väl i en framtid torde komma att behöva.

Stonjetanto.

Bär Esperantostjärnan!

*) Här förtjänar kanske att anmärkas till undvikande av alla misstag, att den av Gävle Esperantoförening bildade garantifonden utslutande avser att trygga »La Esperos» existens och har således ingenting med S. E. F. att göra. Och att den på något sätt skulle kunna missbrukas är naturligtvis uteslutet. Detta torde ej heller vara artikelförfattarens mening att ifrågasätta.

Esperantistoj:

S-ro B. Jhss. Klingenberg,
infanteria kapitano en la norvega armeo,

estos aĝa 70 jarojn la 5-an de junio 1915. Al nia atestimata samideano ni esprimas nian koran gratulon. Ke li estas fervora, agema kaj tre oferema esperantisto atestas jam lia multjara agado kiel delegito de U. E. A. Sed ĉar li ankaŭ en aliaj rilatoj ĉiam energie probatalas la praktikan uzadon de esperanto, ni uzas la nunan «kazon por rememorigi al la skandinava esperantistaro ke s-ro Klingenberg publikigis la unua en esperanto konkretan proponon por starigo de «la internaciaj kaj interpopolaj pacparlamentoj», kies anoj estos elektotaj de pacemuloj pagintaj eventuale fiksitan pacimposton. La speciala pacregistaro kaj la pacparlamento estus la nova formo de estonta diplomatio, espereble sufiĉe taŭga por forigi ĉian imperialismon kaj niveli la influon de spekulmaj bankkapitalistoj. La propono estis antaŭmetata ĉe la skandinava packongreso 1912, kie oni decidis ke ĝi estu diskutota de la lokaj pacasocietoj. Cetere li sufiĉe detale klarigis la ideon de l' pacparlamento en sia ĵurnalo »Intermita Sciigo«, precipe en n-ro 3 de l' jarkolekto 1913: »La pacparlamento kaj ĝia organizo« La ĝisnunan pacagadon li kritikis akre kaj severe.

H. B.

Okaze de la alvoko de doktoro L. L. Zamenhof al la diplomatoj

De kapitano Brynjulf J-hss Klingenberg, Kristiania.

Certe — interkonsento por la unuigitaj, eŭropaj ŝtatoj en la maniero de la U. S. Nord- kaj Sud-Amerikaj ne estas senebleco.

Sed tia aranĝo ne eliminis la verajn kaŭzojn por uzi militan aŭ juĝan perforton realigitan de la regantaj partioj de la ŝtatanuo.

Morala rajto politike posedi land-surfacojn ne helpas kontraŭ popola ekspansio sin fundiganta sur plej bona morala vivo — plej bona fizika povo por ĝustkutimigo — kaj plej bona kompreno por konduki la popolon kaj uzi la landon.

Alia kompreno de la vera vivo estas tute ne ebla kunligite kun la fakto, ke la homoj nepre devas akiri siajn bezonaĵojn, se ili povos vivi, kiam neniu portas al ili tion, kion ili nepre bezonas.

Se ni fine atingos la pacon, la diplomatoj faros bonan agon, povante kaŭzi la enkondukon — apud la oficiala lingvo kaj lokaj dialektoj — de unu komuna, neŭtrala — sed, notu bone, nur de unu-lingvo, — plej volonte esperanto, kiu nun havas rangon kiel la aliaj vivantaj lingvoj.

Tiel longe kiel la homoj ne povas eviti la adorantan genufalon antaŭ siaj propraj, spiritaĵ limitigejoj rilate al la logika pensado pri siaj rilatoj al la eterna Dio, sed nepre volas adori per religia superstiĉo siajn proprajn malsaĝecojn, — tiel longe la milito ne estos evitebla, ĉar spirite fortaj homoj trovas ankaŭ fine sian organizon unuigon kaj estos devigataj remeti la malsaĝecon sur la plej modestajn lokojn en la ŝtata kondukado.

Kiam la saĝeco dum diversaj jaroj ne povas sin ĝustkutimigi kontraŭ la malsaĝaj, fanatikaj partioj, tiam la milito venos per senperaj vojoj por detru la kulturon, kiu ampleksas kaj la bonajn partiojn kaj la malbonajn.

Kiam la registaro faras maljustaĵojn kontraŭ siaj propraj ŝtatanoj, tiam nenia enmiksiĝo de fremdaj ŝtatoj sen la dorsapogilo de milito por helpi la ribelantojn estas efektive ebla.

Se estas pli multaj registaroj — unuigitaj ŝtatoj — kiuj estas ĉirkaŭprenitaj de la sama ŝtatanuo, el kiuj unu havas la maljustaĵojn sur sia konscienco, tiam la maljustoj estas faritaj kontraŭ la leĝoj de la ĉirkaŭprenanta ŝtatanuo, kaj ĝia juĝistaro estos la vera forumo por realigi la punon — ne fremda ŝtato aŭ ŝtatoj.

Oni ankaŭ ne povas forstreki la lokan evolucion — la tutan historion — per la surmeto de geografia aŭ neŭtrala nomo al la nova, politika ŝtatasocio, tia nomo kreas plej baldaŭ sian historion karakterizotan per la landanoj.

Estas eble ke unuigo de la eŭropaj ŝtatoj povos dum longa tempaco malhelpi la militon inter ili. Sed ni estus komprenintaj, ke tiuj ŝtatoj ne ĉiuj estas pure eŭropaj, sed ĥavas koloniojn, kiuj reale ne povas stari ekster la unuigo.

Kun la objektiva paco tia politika kombinaĵo ne havas absolutan kombinon — tio simple estas nur nova formo por la egalpeza politiko — do milita politiko. — inter la plej grandaj ŝtat-unuoj, tiaj kiaj Unuigitaj Ŝtatoj de Nord-Ameriko, kaj de Sud-Ameriko, Ruslando, Japanujo, Ĥinujo, Eŭropo, Afriko, Persujo, Turkujo k. t. p.

Internacia paco estas kultura vivanta laboro inter politike memstaraj popoloj aŭ ŝtatoj. Ne estus neeble ke la pli grandaj kunligoj farus tian laboradon pli facila kaj tial la pacan staton pli ordinara; sed tiu rilato ne estus absoluta konsekvenco.

Post la milito la diplomatoj nur havos okazon doni al la militaj faktoj iliajn finajn kontraktajn formojn; — sed la vera paclaboro devos montri al novaj, komercaj kaj bankaj aranĝoj kaj tia distribuo de la mondkapitalo, kia povas labori en la servo de la paco kaj ne sin decidi al la procentegistoj kaj por la milito kiel dorsapogilo por la kredito.

Tia speco de paco nur povas esti farata per la popoloj mem — ne per la diplomatoj de la malnova reĝimo — sed per elektitaj reprezentantoj. La pacparlamento havas la taskon montri al la internacia kunlaborado kaj diri al la diversaj kunligitaj ŝtatasocioj, kiel granda estos prenata la lotaĵo de ĉiu ŝtato.

La konscia kaj senkonscia laboro de la universaj fortoj kaj ŝtofoj*), kiun homo kiel plenaĝulo laŭdeve

*) *Ŝtofo* (kemia termino) = tio, el kio konsistas ĉiuj substancoj: solidaj, likvidaj aŭ gasoj.

povas per kredo kaj kono kunabstrakti al la objektiva Dio, lasas la militon stariĝi, ĉar neniu sane pensanta kaj sufiĉe forta popolo kun altstaranta kulturo deziros esti mortpikata de dungita kanajlaro aŭ konsentos, ke ĝia laboro estu manĝegata de nesatigeblaj kaj malamikaj najbarlandoj. Jen la rilatoj, sub kiuj la inteligenteco kaj fizika forteco prenos la disponeblajn homojn kaj kapitalojn en sian servon por savi de la milito homajn vivojn kaj la socion kun iliaj hejmoj.

Nedisigeble kuŝas fine la kaŭzo de la milito en la homa karno kaj ĝiaj vivkondiĉoj.

La postulo fari militon povas kiam ajn ekstariĝi spontane. Profunde en la homa animvivo ĉiam la seksa malamo — kaj inter la sociaj klasoj brulegas ĉiam malamo kaj envio. Tiu flanko de la vivfaktoj estas pli forta kiel fundamento por kunlaboro ol la alia flanko ĉirkaŭprenanta la ankaŭ ĉiam ĉeestanta amon, pacemon, toleremon kaj diligentecon, ĉar tiuj ĉi devas ĉiam esti moderigataj per la suspekto kaj malfido.

Por ne esti la pli malforta partio, la lasta flanko sur ĉiaj kampoj devas efiki pli intense kaj kun pli fortaj rimedoj por ĝustkutimigi siajn rajtojn kaj volon.

Sed la venko apartenas nur al tiu asociigita popolo, kiu per la logika pensmaniero proporcie komprenos kaj efektivigos la plej grandan parton de la konscia aŭ senkonscia laboro de la universaj fortoj kaj ŝtofoj, al kiu la homaro kompreneble apartenas. Al tia popolo la milita loterio havas la plej grandajn ŝancojn por sukcesi.

Kiam la diplomattoj post la fino de la nuna milito kunvenos, ili ne povos fari ion por forigi el la mondo la militon.

Sed ili devas fari la ekkomencon por formi la internacian pacparlamenton kiel esprimon por la volo de ĉiuj popoloj al la konsiderinda, internacia kunlaboro.

Kaj la pacamikoj? Ili devas ne reveni al la malnova mensogo kaj falsa frazo de juristeco: »la kunigo de la popoloj per juĝaj decidoj estas la forigo de la milito.« La tempo de babilado devas nun esti finita. Nur kultura kunlaborado — reala, valora kunlaborado por laŭtempaj reformoj kaj kun kulturaj rezultatoj — aranĝita de la popolelektita, internacia pacparlamento povos turni la velojn laŭ la vento kaj krei la profunde sentatan komprenon de

nobleco de la paco. — Vidu cetere miajn traktatojn: »Intermita Sciigo«, n-roj 1—7.

Kan de blinde ha glæde av malerier?

En blind om sine indtryk fra en utstilling.

At de blinde ikke alene kan ha glæde, men ogsaa virkelig nytte av et museumsbesøk under kyndig vei ledning, er et faktum som tør være hævet over enhver diskussion, skriver en blind — og forfatteren fortæller:

Men kan han ogsaa ha glæde av et besøk i et billedgalleri? Dette er et spørsmål som ofte blir stillet os blinde. De fleste seende er vistnok av den opfatning, at den sjælelige nydelse de kan føle ved betraktningen av et vakkert og talende maleri, er noget, den synsberøvede maa være helt utestængt fra. Jeg vet ikke hvordan det forholder sig med de blindfødte eller dem som har mistet synet i den tidlige barnealder — for dem tør et maleri ikke være andet end et dødt stykke lærred — men anderledes stiller saken sig for dem som er blit blinde i 12—13-aarsalderen eller senere. Forudsætningen er selvsagt at malerierne blir klart og forstaaelsesfuldt beskrevne for den blinde.

Sammen med en del andre norske og svenske esperantister var jeg siste sommer ved den Baltiske utstilling i Malmö, hvor vi besøkte den rike samling av svenske, danske, tyske og russiske malerier. Vor omviser var S-ro J. Petersson fra Malmö. Han hadde en likefrem forbausende evne til at forklare alt paa en let og anskuelig maate, og jeg syntes at se det hele like tydelig for mig som jeg skulde hat mine øines bruk. Efterpaa fortalte jeg mine indtryk av *det og det maleri* for forskjellige seende, og jeg fandt at de i alt væsentlig var i overensstemmelse med deres iagttagelser. Denslags indtryk er resultatet av en sjælsvirksomhet vi blinde ikke kan forklare os, og jeg vilde ikke ha undværet dette besøk paa den Baltiske utstilling, et besøk der vil staa for mig som et vakkert og værdifuldt minde fra min reise.

»Tidens Tegn«.

Amo vana!

Al F-ino R. B. por memorado.

Mia amo estis vana
— neutila aspirado —!
Mia kor' ne estas sana
pro la longa suferado . . .

Rigardinte la nivelon
kie vi — aminda — staris,
ekleviĝis en ĉielon
mi, sed tamen mi eraris . . .

Mi eraris, ĉar mememe
vi postulis de mi ĉiom . . .
Kvankam donis mi ŝateme,
jen ricevis mi neniom . . .

Ho, senkred' amigistino,
mia koro disŝirigis . . .
Nehalteble, kaj sen fino
senespera dubo iĝis . . .

Kristiania, Aprilo 1915.

S. B.-H.

Gajus Cesar Kaligulo.

Fragmento el »Romaj imperiestroj en marmoro«, de Viktor Rydberg.

La kronikoj konservas kelke da paroloj de Kaligulo, ebligantaj rigardon en lia animo. Li mem laŭdis necedeblan persiston kiel sian ĉefan kaj plej karakterizan kvaliton. Tiu parolo donas klarigan fulmlumon pri lia animvivo. Estas psikologia sperto sen esceptoj, ke senkoraj homoj admiras sin pro karakterforto. La veturigisto, kiu per vipbatoj senhautéigas la vundan dorson de sia cevalaĉo, opinias, kiam lia propra dorso estas senriska, ke li estas firmkaraktera viro, kaj la kompato de aliaj homoj plifortigas lian memadmiron. Ke malkuraĝuloj estas senkompataj, estas alia regulo, kiun esceptoj ne nuligas.

La malkuraĝo de Kaligulo estas konata. Liaj biografverkintoj sciigas tragikomikajn konfirmojn pri tio. Lia imagita karakterfirmeco ne povis kontraŭstari eĉ la ŝajnon de proksima danĝero. Malkuraĝa bubo, protektata de manforta viro, kredas ke li povas batali kontraŭ mondo. Kaligulo, ŝirmata de alte salajrata aro da grandstaturaj germanoj kaj liberigitaj gladiatoroj, kredis tion saman. Malkuraĝo estas facile havebla kune kun aroganteco. Sed al

Gajus ŝajnis ke aroganteco estas kuraĝo. Do: tiu senkarakterulo admiris sin kiel firmkarakteran kaj kuraĝan viron, kaj amaso da kanajlfaroj pligrandigis lian admiron pri si mem. Tiberius suferis pro konsciencdoloroj. Kaligulo ne maturiĝis al tiom da homeco, ke konsciencsuferoj estus eblaj al li. Kiam lia avino, Antonia, foje kuraĝis riproĉi lin pro ia fiago, ŝi trovis surprizplenan rigardon kaj la respondon: *ĉu ci do forgesis, ke ĉio estas permesata al mi?* Kion la infano laŭ sia potenco povas fari, kaj kio ne estas evidente malpermesita, tio estas permesate al li. Eĉ lia koncepto pri la majesteco estis samspeca kiel en la infanĉambro, kie la mizerulaĉo estas la plej grandioza terureco. Oni vidis lin ekzercantan antaŭ spegulo abomenan grimaceton por povi prezenti sin kiel decas al mastro super vivo kaj morto.

Kaligulo havis sendormajn noktojn, sed tiajn oni povas havi kvankam la konscienco silentas. Ofte la gardistoj vidis lin ĉe stelumo kaj lunbrilo vagantan en la vastaj arkadoj de la palaco aŭ sur la ponto super Forum Romanum. Kio okupis tiam liajn pensojn? Ĝenerale estis sovaĝaj elokventaĵoj, kiuj sekvontan tagon teruros la senaton. Antaŭ kiam li komencis tian paroladon, li ŝatis fari la antaŭrimarkon: mi tiras la glavon de miaj noktaj studoj. Precipe li trovis plezuron parolante por defendi krimulojn kaj por kondamni senkulpajn, ĉar lia advokata kapablo tiam aperis pli granda. Kvankam morala idioto, li neniel estis malŝaĝa. Li havis ideojn, kiujn la malico pliakrigis, kaj stilon, kiun eminentigis la gusto por la teruro.

Jln tradukis.

Norske abonnenter

som staar til rest med kontingent for indeværende aargang, bedes snarest indsende den til H. Bonnevie, Bergsliens gate 11, Kristiania, hvorfra kvartalsvis sker videreforsendelse av hvad der er indkommet i kvartalets løp.

Man erindre at »La Espero» koster kr. 1.60. De som kun har sendt kr. 1.50, sender forhaabentlig kr. 1.70 næste aar. Foreløpig staar N. E. L. i utlæg for differentsen.

H. B.

Legendoj pri la Sankta Virgulino.

(Tradukitaj por »Norvega Esperantisto» v. 1914, n-on 3)
de N. H. Midthus.

1. La rajo.

Iam Virgulino Maria iris laŭlonge de la marbordo, kaj tie ŝi ekvidis rajon tiel alte kuŝantan sur la blanka sablo ke la maro ĝin ne superakvigis. Maria haltis kaj rigardis la belan kreitaĵon, dirante: »Bela fiŝo kuŝas sur la sablo.» La malbona rajo dume imitaĉis la Sanktan Virgulinon, tiel ke kaj buŝo kaj okuloj staris malrekte. Tial Maria diris: »Kiel nun vi streĉas, vi ĉiam faru: okuloj sur sama vango staru!» — De tiu tempo la rajo estas oblikva.

2. La turhirundo.

La turhirundo iam forŝtelis de Virgulino Maria tondilon kaj blankan fikon de ia ŝtofo. Ŝi kulpigis la birdon pri la ŝtelo; sed ĝi neis, dirante, ke Maria nur forgesis, kien ŝi metis la ajojn. Maria tamen repostulis ilin, minacante je puno. Tiam la hirundo diris: »La Sankta Virgulino kulpigas min pri ŝtelo de tondilo kaj ia fliko; vere, mi dezirus ke ili staru en la dorso de tiu kiu ilin prenis!» Tiel okazis. La tondilo estas trovata en la vosto de la turhirundo, kaj la blanka ŝtofpeco troviĝas sub ĝia gorĝo.

S. E. F.

Por starigo de fidinda statistiko pri la sveda esperantomovado mi petas la sekretariojn de ĉiuj kluboj (ankaŭ tiuj kiuj ne aliĝis al S. E. F.) sendi al subskribinto kiel eble plej baldaŭ listojn pri la nuna estraro kaj membroj de la kluboj.

Kun antaŭa danko

La sekretario:

R. Pehrsson,
3—23, Gävle.

Inbetalda årsavgifter:

Ros, Erik, Gullspång.
Rosén, G., Stockholms.

Kvitteras Gefle den 29/5 1915.

J. Helsing.
Kassör.

La Esperos garanti-fond.

Följande nya andelar ha tecknats:

	Trpt. 325:—
Th. Florell, Eksjö	20:—
J. Helsing, Gefle	10:—
Hildur Persson, Gefle	5:—
C. G. Holmstedt, »	5:—

Summa Kr. 365:—

Gefle den 30 maj 1915.

Gefle Esperantoförening.

Por la belgoj.

La listo de monkolekto al la suferantaj belgoj donis la jenan rezultaton:

Oscar Karlsson	Kr. 1:—
John Johansson	1:—
Knut Larsson	1:—
A. G. Hedberg	1:—
H. Hemberg	2:—
H. Josefsson	2:—
T. Jansson	1:—
J. Roström	1:—
E. Vallin	0:50
K. F. Persson	1:—
C. A. Carlsson	1:—
J. F. Ekström	1:—
H. Johansson	1:—

Sume Kr. 14:50

Al la donintoj ni esprimas nian koran dankon.

Por Stockholma Laborista Esperantogruppo

John Johansson.

Bibeln på Esperanto.

Enligt de upplysningar, som lämnats av d:r Zamenhofs skicklige medarbetare vid översättningen av Bibeln till Esperanto, J. H. Fred. i Edinburg, torde hela Gamla Testamentet utkomma i tryck om cirka ett år (Nya Testamentet har som bekant redan utkommit). Utgivarne bli de samma som för Nya Testamentet: det stora brittiska bibelsällskapet och Skottlands nationella bibelsällskap.

Libroj kaj gazetoj.

Ricevitaj gazetoj:

»Le Monde Esperantiste», (n-ro 8, aŭgusto 1914—majo 1915). Kun tiu numero la gazeto reaperas, post longa interrompo pro la milito, en sia antaŭa formo.

»Orienta Azio». Red. »Sekaigo-Soin», Oosakimaci, Ebaregun, Tokio, Japan. Abonprezo: 1:400 Sm. (2: 55 kr).

Pri la gramatika specifikado de la fundamentaj radikoj. De la komandanto Fauvert-Bastoul. Dijon 1914. 16 p. Ricevebla ĉe la aŭtoro kontraŭ 0 fr. 50 (sm. 0,200); adreso: Kastelo de la Guilbardenie, Autry-Le Chatel (Loiret), Franclando.

Lingva komitatano s-ro Fauvert-Bastoul kontraŭbatalas, laŭ nia impresio lerte kaj evidentige, la ĉefe de S-ro Ĉefeĉ defendatan teorion pri gramatika neŭtraleco de la fundamentaj vortradikoj en Esperanto. Kaj ĉar sur ĉiuseco kaj ĉiurilate »neŭtrala» fundamento oni ne komprenas la enkondukon de du radiknuancoj de la sama praradiko ekz. neŭtr'-neŭtral', krom la de l'aŭtoro cititaj: univers'-universal', horizont'-horizontal', trik'-trikot, nobl'-nobel' (precipe interesa ekzemplo, p. 10-11), oni tiom pli facile sentos sin samopinia kun la aŭtoro.

H. B.

La Monnaie Internationale par René de Saussure. Eld. de Henry Farrys, Genève. (12 paĝoj.)

Tiu ĉi disestacio en franca lingvo estas tre interesa aldoni al la diskuto de la demando pri internacia mono. Ĝi celas varbi por la de li proponita monsystemo kun la monunuoj »spesmilo» kiu systemo ja ricevis sufiĉe grandan aliĝon inter la esperantistoj. Sed laŭ mia opinio la argumentoj por alveni la spesmilan systemon ne estas absolute konvinkaj. Laŭ mia opinio ni neniam atingos la celon, internacian monon, per tia vojo; mi supozas ke oni neniam venkos la tiel nomitan »Latinan Unuiĝon» kiu sin bazos sur la franca systemo kaj kiu staras sur tiel fiksitaj piedoj kaj havas tiel grandan disvastiĝon. La frankon (=Kr. 0:72) oni nun uzas komune (nur kun diversaj nomoj liro, draĥmo, peseto k. t. p.) en la jenaj landoj:

L'ESPERANTO

Ĉiunonata Internacia Revuo eldonita sub la aŭspicioj de la *ITALA KATEDRO DE ESPERANTO*.

En ĉiu numero ĝi publikigas:

Lecionojn de Itala, Latina kaj Portugala Lingvoj per Esperanto
Sinonimaron de E. Metodan Vortaron de E.

Rakontojn, Dramojn, Konkursojn kun monpremioj kaj aliajn interesajn fakojn. — *Jarabono por 1915 Fr. 3.25 (Sm. 1.300)* *La Revuo aperos regule ankaŭ dum la milito.* Unua Jarkolekto - 1913 - enhavanta 21 lecionojn de Itala Lingvo *Fr. 2 (Sm. 0.800)* Dua Jarkolekto - 1914 - *Fr. 3.25.* - *Al la Abonantoj por 1915: 1 Sm.* Specim. kontraŭ respondk. Konto ĉe la Ĉekbanko E. - London.

Sin turni al la firmo A. PAOLET — S. VITO AL TAGLIAMENTO (Italia).

Franclando, Hispanlando, Itallando, Greklando, Svislando, Bulgarlando, Rumanlando, Finnlando, Serblando, Montenegro, Belglando, Venezuelo, Argentino, Kolumbio, Urugvajoj krom la grandaj kolonioj de kelkaj el tiuj ĉi landoj. En ne malmultaj landoj kiel Holando, Aŭstrolando, Hungarlando, Japanlando, Perulando, Meksiklando, Filipinaj insuloj, Hindolando, Ruslando, k. t. p. oni ne kalkulante tro precize povas per tre simplaj multobligoj transkalkuli la monunuon en frankojn. En Norveglando, Svedlando kaj Danlando oni tre ofte proponis enkonduki la frankan monunuon, ĉar oni ofte sentis la mankon de iom pli malalta monunuoj ol la nuna krono. Ni do povas konkludi ke la evoluado en tiu ĉi afero pri internacia mono iras laŭ direkto de la frank-systemo. Oni ja komprenas kiom granda estas la avantaĝo (gajno, prefero, tamen kun nuanco kiun neniu de ili sole egalvaloras. Rim. de la red.) se oni ne bezonas la rekalkuladon de unu monunuoj al alia en la interkomunikigo inter tiel granda aro da ŝtatoj; sed se oni uzus la spesmilan systemon oni ĉi-okaze devus rekalkuli-

Koncerne la variadon de la kurzo mi pensas ke tiu demando ankaŭ estas solvebla se la monunuoj estas iom pli malalta kiel ĉe la franko. Oni ja evitus senteban variadon de la kurzo se oni ne estus dependa de la kurzo en unu sola ŝtato kiel ekz. Franclando sed kontraŭe de la mezkalkulita, internacia kurzo de oro. Kiam la kurzo en unu lando plimalaltiĝas, ĝi en alia lando plialtiĝas, la mezkalkula rezultato restas konstanta ĝis fine la nacia kurzo malaperos.

Kiel pruvon de la malfacilaĵoj de la spesmila systemo oni povas nomi multajn ekzemplojn de la forlaso de tiu systemo kaj realprenoj de la frank-systemo.

Gävle Esperantoförening

Ordinarie månadmöte avhålls tisdagen den 1 juni kl. 8 e. m. å kafé D' Angleterre. Efter mötet samkväm.

Utfärd i båt till Granskär, eller event. annan plats i skärgården anordnas lördagen den 5 juni kl. 1/2 10 e. m. Samling vid Centralbryggan. Kaffe serveras. Biljettpris 75 öre.

Konversationskurs, eller, om vädret tillåter, utflykt i stadens omgivningar, äger rum varje söndag kl. 1/2 11 f. m. Samling vid kafé Esperanto. Obs! För alla medlemmar. Avgiftsfria tal- och läsovningskurser i form av studiecirklar hållas varje onsdag och torsdag. Ledare: E. Adamsson, R. Pehrsson, A. Liljemark och G. Öhlander. De föreningsmedlemmar som önska deltaga uppmanas vända sig till någon av dessa.

Föreningens **bibliotek** är flyttat till kafé Esperanto. Böcker utlånas genom kaféinnehavaren, herr Holmstedt.

"La Espero"

kostas por unu jaro:
en *Svedujo* 1: 20 kr.
en *Norvegujo* 1: 60 kr.
en aliaj landoj 1: 00 Sm. (1: 82 kr.).

Abonoj en Norvegujo estu farataj ĉe s-ro redaktoro *H. Bonnevie*, Bergsliens gate 11, Kristiania; por aliaj landoj ĉe

La ekspedicio de La Espero, GÄVLE, SVEDUJO.

HERRAR
EKIPERA SIG BÄST OCH
FULLSTÄNDIGAST HOS
Axel Lidholm
Drottninggatan 30 -:- GEFLE

Kiam vi bezonas
viandon, mendu
ĉe
FRANS A. OLSON
Telef. 34 □ GEFLE □ Telef. 34

"LA ESPERO"

Gamla årgångar av La Espero (år 1913 och 1914) finnas i ett begränsat antal och säljas till ett pris av 1 kr pr st. Varje esperantoförening ävensom varje intresserad esperantist bör äga dessa.

Lösa nummer av tidningen kunna för spridning i propagandasyfte erhållas gratis av intresserade.

Tillskriv *La Esperos expedition, Gävle.*

Josef Wikströms
Tobakshandel
GEVALIAPALATSET - GEFLE

Central- och Jernvägshotellen
GEFLE
REKOMMENDERAS!

Glöm ej!
Café "Esperanto"
under sommarmånaderna.

SKODON
Största sortiment hos
A. M. Zimmerman & C:o

C. J. LINDH
BOK- & DISTRIBUTIONSAFFÄR
S. FÄLTSKÄRSGATAN 19, GEFLE
Rekommenderar sig vid behov av
Böcker, Tidskrifter och Häftesarbeten.
RIKSTELEFON 16 97.

Annonsera i »La Espero»!

Prenumerera på NORRKÖPINGS
UNGDOMS-REPUBLICS tidning
ÖRNEN!

Kr. 1:50 pr år. Minst 12 nummer
ärligen.
Begär provnummer, som sändes mot
10 öre.
LEANDER TELL, Norrköping.

Carl Larssons
FOTOGRAFIATELIER
NYGATAN 34
Rekommenderas!
TELEFON 3 57

La Espero

utgives av Gefle Esperantoförening och utkommer omkr. den 15 i varje månad.
Lösnummerpris 10 öre.
Prenumerationspris Kr. 1:20.

Prenumeration kan ske dels direkt hos tidningens expedition, **Gefle**, dels genom återförsäljare eller på posten.

Återförsäljare önskas på varje plats! Provision om flere exemplar tagas!

Prenumerantsamlare erhålla 20 öre för varje anskaffad prenumerant, om minst 5 prenumerationsavgifter insändas samtidigt.

Wickmans Kappaffär
NORRA KUNGSGATAN 7 - GEFLE
Vid Rådhusplanaden.
Kappor o. Promenaddräkter i stort urval.
Beställningar emottagas o. utföras förstklassigt.
RIKSTELEFON 1391.

Gust. Holms Förstoringsanstalt
Brunnsgatan 78, Gefle. •• Rikstel. 1628.
Utför förstoringar efter fotografi.
Förstklassigt arbete. Begär priskurant.

N. Lundgren
GEFLE - Interurba tel. 151
Kamentuboj por fabrikoj.
Pli ol 800 konstruitaj.
Riparoj dum uzado.
Fulmkonduktiloj estas muntataj.
Propra brikejo en Upsala.
Plej granda firmo por konstruo de
fabrikaj kamentuboj en Skandinavio.
Argenta medalo en Stockholm 1897
, , , Gefle 1901
, , , Norrköping 1906

Från "La Esperos" Expedition, Gefle,
kan rekvireras:
Läroböcker:

Lärobok i Esperanto av
G. H. Backman 1: - + porto 0: 10
Lärobok i Esperanto av
P. Nylén 1: - + » 0: 12
Lärobok i Esperanto av
Carl Ohlsson 0: 50 + » 0: 08
(Alla med Esp.-svensk ordlista)
Esperantospråkarna av
O. W. Hjartstätt ... 0: 40 + porto 0: 08
Esp.-svensk o. Svensk-
esp ordbok av Hjart-
stätt 0: 60 + » 0: 08
Svensk-esp. ordbok av
E. L-son Finn 1: 50 + » 0: 12
Unua Legolibro av Dr.
Kabe 1: 60 + » 0: 12
Nova Testamento(mjukt
band 2: 50 + » 0: 30
Sveda Kantaro, kun me-
lodioj 0: 35 + » 0: 08
Esperantista Kantaro... 0: 75 + » 0: 04
Esperantostjärnor 0: 75 + » 0: 10
Esperantobordsflaggor 2: 40 + » 0: 30
D:o (något enklare) 1: 75 + » 0: 30
D:o (mindre) 0: 85 + » 0: 30
Esperantoflagga 0: 50 + » 0: 08
D:o (miniatyr) 0: 15 + » 0: 04

Esperantopapeterkartong, 25 ark brevpapper +
25 kuvert, damf. 1:50
" d:o, d:o, herrformat 1:65
Esperantopiepenor, 20 öre st., 3: - kr. dussin
(hårda eller lösa).
Esperantoblyertspenner, 10 öre st., 1: - kr. duss.
(hårda eller lösa).
Allt franco.
Beställes hos **W. Wahlund, Gefle.**

Prenumerera på »La Espero»!

E. Liljemarks
Cigarr- och Tobakshandel
S. Centralgatan 28 och S. Kungsgatan 26
rekommenderas!
Prima varor till billigaste priser.

Samideanoj!

Med marsnumret av "La Espero" utsände vi ett upprop angående en garantifond för vårt tidningsföretag med en varm vädjan till våra vänner och gynnare att, var och en i sin mån, genom teckning av andelar bidra till vårt företags framgång.

Som synes av redovisningen i detta och föregående nummer av "La Espero" har början varit god, men ännu kräves åtskilligt innan tidningsföretaget kan anses vara tryggt. Därför rikta vi ännu en gång en enträgen uppmaning till alla och envar, som äro intresserade för vår sak och som verkligen vilja och kunna göra något, att med det allra snaraste lämna sitt bidrag. Uppskjut icke tills morgon vad som kan göras i dag.

I förhoppning om rätt förståelse av innebörden i vårt företag och våra meningsfränders välvilliga hjälp till främjandet av detsamma, teckna vi

Kun samideana saluto

Gävle Esp. förening.

Härmed rekvireras st. andelsbevis à kr.
i "La Esperos garantifond".

..... den 1915.

Namn:

Adress: